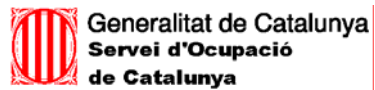

INFORME

TIPOLOGIA DELS POLÍGONS D'ACTIVITAT ECONÒMICA (PAE) AL BAGES

Abril 2008

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Aquest informe forma part de l'Anuari Estadístic del Bages 2006-2007-2008.
S'ha comptat amb el suport del Servei d'Ocupació de Catalunya.

Consell Comarcal del Bages. Àrea tècnica de desenvolupament comarcal.
<http://poligonsiempreses.ccbages.cat>
<http://www.ccbages.cat/estadistica/>

Manresa, abril de 2008

Continguts:

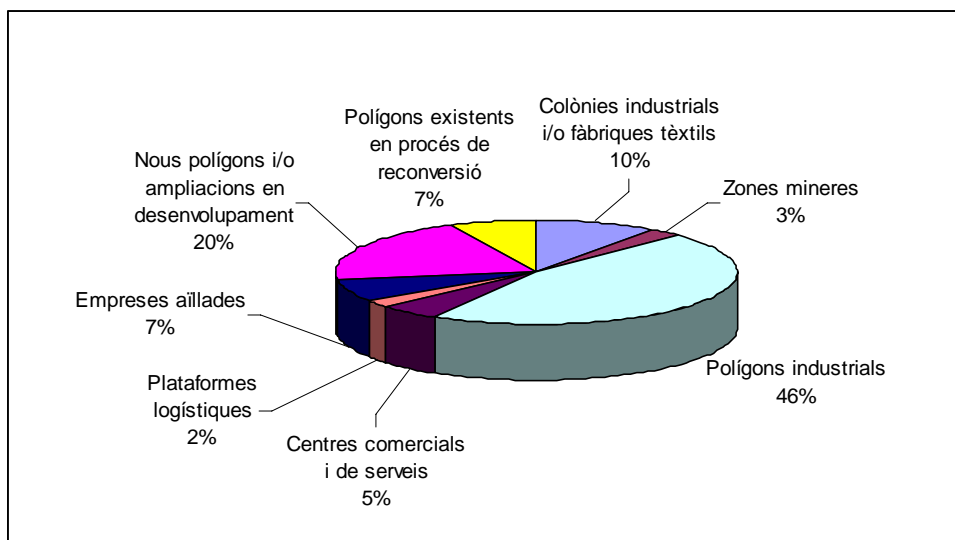
CLASSIFICACIÓ DELS PAE.....	4
DISTRIBUCIÓ I ACCESSIBILITAT ALS PAE	5
EL NOU PORTAL DE POLÍGONS I EMPRESES DEL BAGES.....	9
FONTS CONSULTADES	10

Classificació dels PAE

Els PAE són els espais tradicionalment denominats polígons industrials. Aquest canvi de nomenclatura s'ha produït per la necessitat d'incloure, en el mateix terme, altres tipologies d'activitat econòmica no necessàriament relacionades amb la indústria productiva, que han anat proliferant als polígons: activitats comercials i de serveis, activitats d'emmagatzematge i logística, oficines i fins i tot diferents equipaments públics com deixalleries, etc.

El Bages és una comarca de gran tradició industrial. Les ubicacions i el sòl per a les activitats econòmiques que es van crear al segle XX és molt diferent al que s'està creant ara i, alhora, al llarg del temps han anat variant les activitats establertes als polígons creats i, per tant, trobem que a la comarca hi ha representades, actualment, tipologies diferents de PAE, tal com s'ha resumit al gràfic següent.

Tipologia de polígons d'activitat econòmica al Bages, 2008

Font: elaboració pròpia, 2008.

Entre finals segle XIX i principis del segle XX les indústries es van ubicar en el territori en funció dels recursos naturals i de les fonts d'energia que es podien aprofitar. Estem parlant de les empreses tèxtils que es van instal·lar al llarg dels rius Cardener i Llobregat; d'empreses extractives en la conca potàssica; i de l'exploració de pedreres a Sant Vicenç de Castellet i a Castellgalí.

Als anys 60 es fan els primers plans urbanístics municipals i s'adopten criteris moderns d'organització empresarial. Les indústries comencen a sortir dels nuclis urbans i al costat d'empreses de capital i iniciativa local s'estableixen empreses de capital forà.

La dècada dels 70 va viure la proliferació de polígons industrials. Amb la crisi del tèxtil i, posteriorment, del sector miner, es produeix un canvi de les pautes de desenvolupament i dels models econòmics que imperaven. Com a resposta a les dificultats econòmiques, els poders públics locals de la comarca assumeixen la iniciativa i utilitzen els instruments de què disposen per redreçar la situació. Es creen nombrosos polígons on s'instal·len les indústries que surten dels nuclis urbans i les empreses multinacionals que trien el Bages com a ubicació.

En les últimes dècades el Bages ha viscut un procés de diversificació industrial i de recomposició de l'estructura industrial. El Bages ha deixat de ser una comarca especialitzada en indústries tèxtils i en mineria potàssica. Al costat d'aquest sectors també sobresurten el sectors metal·lúrgics, el sector de les indústries alimentàries i el de la indústria manufacturera. Els polígons s'han anat transformant i acollint activitats no només productives sinó també terciàries.

Els darrers anys, la millora de les infraestructures i les comunicacions viàries, l'oferta de sòl disponible i la moderació dels preus en relació amb l'àrea metropolitana, juntament amb la situació geogràfica de la comarca, han potenciat el desenvolupament industrial i la diversificació econòmica i han propiciat la instal·lació, a la comarca, de diverses multinacionals i de grans plataformes logístiques i de distribució.

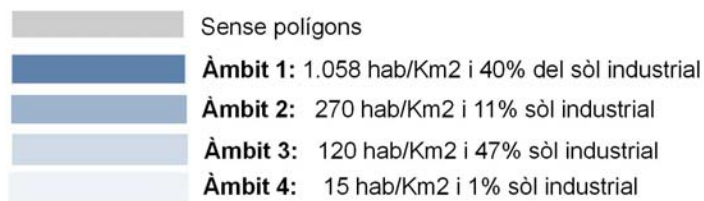
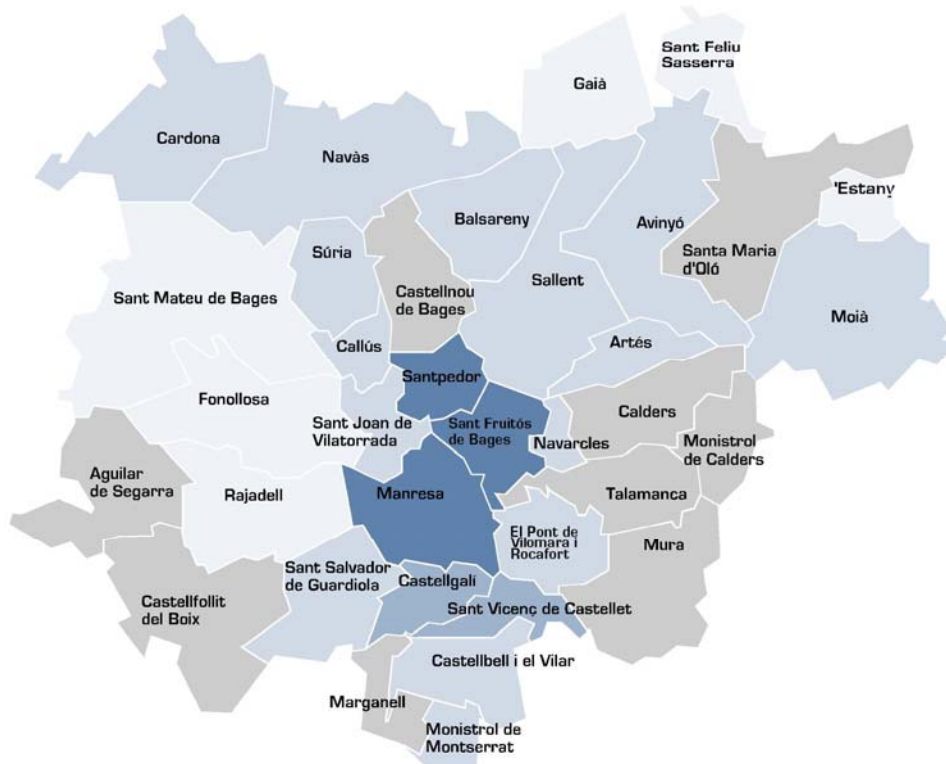
En el futur la comarca acollirà noves àrees d'activitat econòmica amb característiques diferents a les actuals, com per exemple el futur Parc Tecnològic de la Catalunya Central.

Distribució i accessibilitat als PAE

Territorialment, el sòl industrial està concentrat a Manresa i els municipis de Santpedor, Sant Fruitós de Bages, Sant Joan de Vilatorrada, Avinyó, Sallent, Castellbell i el Vilar, Navarcles, Artés, Sant Vicenç de Castellet, Balsareny i Navàs. Si situem aquests municipis en un mapa veurem que es correspon amb les zones orogràficament més planes i més ben comunicades. La localització industrial tradicional es correspon amb la gran Y grega que formen les conques dels rius Llobregat i Cardener amb les vies bàsiques de comunicació corresponents (C-16, C-55). Actualment, les extensions més grans de sòl industrial existents i previstes de desenvolupar es concentren, especialment, a la cruïlla de comunicacions entre l'eix del Llobregat (C-16) i l'Eix Transversal (C-25).

Per tal de visualitzar millor com es distribueixen les més de 1.500 ha de sòl industrial del Bages a cadascun dels municipis i polígons, hem agrupat els diferents municipis de la comarca en quatre zones o realitats territorials diferents en funció de la distribució dels polígons i dels seus habitants i de la seva accessibilitat des de les principals vies de comunicació.

Municipis del Bages classificats en funció de distribució i accessibilitat als seus PAE, 2008.

Font: Diagnosi del Programa de Foment de la Mobilitat Sostenible a les Àrees d'Activitat Econòmica del Bages, 2008

El **primer àmbit** (àmbit 1) inclou els municipis de Manresa, Sant Fruitós de Bages i Santpedor. Són els municipis que concentren la major part de població de la comarca, amb concretament, el 49.2% de la població, amb una densitat de 1.058 h./km². A més, concentren el 40% del sòl industrial comarcal. La disposició radial de les vies de comunicació al Bages comporta l'existència d'una gran polaritat en la ciutat de Manresa i el seu entorn. La C-16, la C-55 i la C-25 conflueixen en aquest àmbit i afavoreixen les relacions exteriors en tots els sentits. És per això que en aquests tres municipis es concentra la màxima activitat econòmica i, a més, són el màxim pol generador de desplaçaments tant en origen com en destí, en àmbit intern i en àmbit intercomarcal. També és en aquest àmbit on es donen les problemàtiques de congestió de les infraestructures viàries, dèficit d'aparcaments als polígons, etc.

El **segon àmbit** es troba al sud del primer i inclou els municipis de Sant Vicenç de Castellet i Castellsalí. En aquest cas, la densitat de població és de 270 h./km². Aquest àmbit es caracteritza per ser una zona menys poblada i amb menys concentració demogràfica, però que no obstant, el seu posicionament geogràfic, li dóna un gran protagonisme quan a l'activitat econòmica. Concentra l'11% del sòl industrial comarcal. La seva posició, a cavall entre el Bages i la regió metropolitana de Barcelona fa que sigui una zona estratègicament important. L'activitat econòmica que es desenvolupa en els seus polígons però, demanda població d'altres municipis més poblats i el nombre de desplaçaments que tenen com a origen i destí aquesta zona així com els que són de pas hi han portat problemes importants de congestió.

El **tercer àmbit** és el més vast i inclou la majoria dels municipis, 15 en total. Tots ells tenen una població que oscil·la entre els 3.000 i 7.000 habitants, tret de Sant Joan de Vilatorrada que supera els 10.000. La densitat de població és menor, de 120 h./km². Tots ells tenen 1 o diversos polígons dispersos per la seva geografia i sovint d'extensió reduïda (a excepció de Sallent, que concentra dues extenses zones logístiques), tot i així, en el seu conjunt concentren el 47% del sòl industrial comarcal. Són municipis amb una estreta relació amb l'àmbit 1, el qual exerceix una forta polaritat ja que aglutina la major part de serveis i llocs de treball de la comarca. Moià i Cardona, però, a causa de la seva posició més distant i per proximitat a altres nuclis potents com Vic i Solsona respectivament, tenen una relació menys forta amb l'àmbit 1 que la que es dóna en d'altres casos.

El darrer i **quart àmbit** engloba els municipis amb població escassa que tenen alguna zona industrial dins del seu terme municipal. Les densitats de població són molt baixes, prop de 15 h./km². Tots ells sumen només l'1% del sòl industrial comarcal, formen part de la perifèria comarcal i es troben a molta distància dels dos eixos que travessen de nord a sud la comarca. Fonollosa i Rajadell, tot i la seva proximitat amb l'Eix Transversal tenen un caràcter marcadament rural. Per tant, els PAE d'aquests municipis estan lluny de les principals aglomeracions i sinergies comarcals.

Al conjunt d'aquests polígons d'activitat econòmica hi treballen, diàriament, més de 24.000 persones. En relació al total de la població ocupada a la comarca, s'està parlant de gairebé un terç del total. Tot i això, l'entorn de Manresa (àmbit 1) concentra la major part dels treballadors, bona part dels polígons d'aquesta zona estan per sobre dels 1.000 treballadors, mentre que el 70% dels polígons repartits per la comarca tenen menys de 200 treballadors cada un.

Aquest fet condiciona les possibilitats d'intervenció en l'àmbit de les millores d'accessibilitat amb transport públic; que es redueixen a aquest àmbit 1. A més, es fa palesa la forta centralitat de Manresa en el sistema d'intercanvis de fluxos laborals del Bages. Les relacions més fortes en els desplaçaments laborals les té Manresa amb Sant Fruitós de Bages, Santpedor i Sant Joan de Vilatorrada; per tant, el disseny dels serveis de transport públic s'han de dirigir, especialment, a connectar la capital, Manresa, amb els principals PAE de l'entorn. En aquest sentit està treballant el Consell Comarcal del Bages, en el marc del *Programa de Mobilitat sostenible a les àrees d'activitat econòmica del Bages i la seva avaluació ambiental estratègica*; per tal de dissenyar, per als polígons de Manresa i el seu entorn, uns serveis de busos "llançadora" que unirien Manresa amb els principals PAE a les hores punta d'entrada i sortida dels treballadors. El Programa també preveu altres mesures de mobilitat sostenible com creació i adaptació d'itineraris a peu i/o amb bicicleta entre els nuclis urbans i els polígons, millores en transport col·lectiu, sistemes flexibles de transport i la introducció de polítiques de mobilitat a les empreses.

Des d'aquesta perspectiva, caldrà començar a treballar i avançar en la gestió integral dels PAE, en la qual la intervenció sobre la mobilitat de persones i mercaderies hi tindrà un paper cabdal.

El nou portal de polígons i empreses del Bages

<http://www.poligonsiempreses.ccbages.cat>

Per tal de recollir i agrupar tota la diversitat de sòl industrial del Bages, l'any 2001 i amb el finançament dels Fons Europeus FEDER, el Consell Comarcal del Bages va apostar per crear la primera pàgina web de promoció industrial conjunta dels polígons i empreses del Bages i va recollir en línia tota la informació que fins aquells moments disposava en diverses bases de dades locals. Aquest any 2008, des de *l'Àrea de Desenvolupament Comarcal* hem renovat aquesta eina i hem donat pas a aquest nou portal que inclou tota la diversitat industrial i empresarial del Bages: l'activitat que es manté encara en actiu tant en alguns dels indrets històrics originals –antigues colònies tèxtils de la vora del riu- com a l'interior de les poblacions, en els mateixos polígons d'activitat econòmica, etc.

La web ofereix informació detallada sobre els més de 100 polígons existents o previstos de desenvolupar, i també sobre més de 6.000 empreses i comerços ubicats en els diferents polígons o nuclis urbans. Esperem que aquest nou portal contribueixi a promocionar de manera conjunta totes aquestes àrees d'activitat i les empreses dels nostres municipis així com facilitar el coneixement i el desenvolupament econòmic i social del Bages; una comarca que té un gran potencial per a la implantació d'activitats econòmiques. Us convidem a navegar per aquesta eina interactiva i a tenir en compte les moltes oportunitats que la comarca és capaç d'oferir-vos.

Fonts consultades

- Consell Econòmic i Social del Bages, 2001. *Dictamen sobre Espais Industrials i Territori*
- Pàgina web de polígons i empreses del Consell Comarcal del Bages
<http://www.poligonsiempreses.ccbages.cat>
- Consell Comarcal del Bages, 2008. *Programa de Foment de la Mobilitat Sostenible a les Àrees d'Activitat Econòmica del Bages*

CONSELL COMARCAL DEL BAGES

Manresa, abril de 2008

Isabel Ledesma / Anna Prat i Noguer
Àrea de Desenvolupament Comarcal

Consell Comarcal del Bages